

Stanisław Książek

"Niestrudzony Siewca", Wrocław 1976 : [recenzja]

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 21/1-2, 266-268

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

na ten temat. Natomiast recenzowana praca jest nowa, twórcza, formułująca jednoznacznie istotę instytucji kanonizacji równoznacznej, różniąc się wyraźnie od eklektycznego zebrania nie zawsze najszcześliwszych hipotez. Autor oparł się w dużej mierze na wynikach pracy A. Battandier. *La canonisation équipollente* (Annuaire pontifical). Paris 1904, pozostał jednak samodzielny i oryginalny. Swoje wywody poparł dobrymi i licznymi przykładami. Wnioski wyprowadzone z tych rozważań są ostrożne, wyważone, powściągliwe, choć czasami wprost rewelacyjne. W pracy jest konsekwentny i bardzo dokładny, nic więc dziwnego, że wytyka najdrobniejsze nawet potknięcia innym autorom. Waler tej pracy podkreśla fakt, że oficjalny „Index causarum Beatificationis Servorum Dei et Canonizationis Beatorum” Kongregacji dla Spraw Kanonizacyjnych z 1975 r. odsyła do lektury teże rozprawy przed omówieniem kanonizacji równoznacznych. Praca dobra, nie jest jednak pozbawiona pewnych braków, do których zaliczyć można liczne powtórzenia czyniące ją rozwlekłą, miejscami zawikłaną. Można też zarzucić poszerzenie materii określonej w tytule, gdyż autor wiele pisze o instytucji beatyfikacji, co nie jest konieczne w takim stopniu do zrozumienia określonego tematu. Poza tym zauważa się kilka drobnych błędów drukarskich np. na str. 27 w. 9 od góry jest „1643” a powinno być „1634”, na str. 29 w. 7 od góry jest „26 Martiri” a powinno być „23 Martiri”-.

Praca omawiana mimo tych drobnych usterek wydaje się lekturą nie tylko zalecaną ale konieczną dla wszystkich postulatorów prowadzących sprawy dawne czy to beatyfikacyjne czy kanonizacyjne. Pomoże im ustrzec się od powtarzania błędów także i w naszych rodzimych sprawach. Zapowiedź opracowania beatyfikacji równoznacznej przez tegoż autora będzie oczekiwana ze zrozumiałą ciekawością. Lektura pracy F. Veraji wskazuje na potrzebę opracowania tego tematu również w naszym kraju.

ks. Henryk Misztal

Niestrudzony Siewca, Wrocław 1976, s. 208.

Pod budzącym zaciekawienie tytułem *Niestrudzony siewca* ukazała się księga pamiątkowa poświęcona Księdzu Biskupowi Profesorowi Wincentemu Urbanowi. Publikację przygotowały do druku i postarały się o jej wydanie Siostry Elżbietanki z racji 40-lecia kapłaństwa Biskupa Urbana, 30-lecia działalności na Dolnym Śląsku i duszpasterzowania w Zgromadzeniu Sióstr św. Elżbiety we Wrocławiu. Praca składa się z 5 rozdziałów. Pierwszy rozdział zawiera rys biograficzny Biskupa Urbana, drugi ideał życia kapłańskiego w przepowiadaniu Księdza Biskupa Wincentego Urbana, trzeci wskazówki ascetyczne, czwarty istotę duchowości zakonnej, a ostatni podaje bibliografię prac Księdza Biskupa.

Z okazji konsekracji biskupiej, 25-lecia kapłaństwa, 25-lecia działal-

ności na Śląsku ukazały się szkice biograficzne Biskupa Urbana. Obecne opracowanie jest obszerniejsze, bardziej wnikliwe i oparte na naukowej dokumentacji. Końcowa część tego rozdziału jest pierwszym i bardzo cennym drukowanym przyczynkiem najnowszej historii Archidiecezji Wrocławskiej, dotyczącym ostatniego wakansu na stolicy biskupiej. Po tym co zwykle w biogramach określamy czasownikami: „urodził się”, „studiował”, „był”, „robił”, „napisał”, „powiedział”, odkrywamy w trzech następnych rozdziałach potęgę myśli i duchownych energii, które stanowiły motor działania Niestrudzonego Siewcy — Biskupa Wincentego Urbana. Są to urywki z kazań i przemówień wygłoszonych w Bilce Szlacheckiej, w domu macierzystym Sióstr Elżbietanek we Wrocławiu i w katedrze wrocławskiej. Jest to tylko drobna część dorobku kaznodziejskiego Biskupa Urbana, który w całości obejmuje 32 tomy homilii i 16 tomów konspektów kaznodziejskich. Ostatni rozdział zawiera spis drukowanych prac Biskupa Urbana w liczbie 311 i 7 odbitych na powielaczu.

Czytelnik spoza diecezji wrocławskiej, który nie zetknął się bezpośrednio z pracą Biskupa Urbana może wysunąć poważne zastrzeżenia do tabeli podanej na stronie 20-tej. Liczby są prawdziwe, ale dokonano tu zbyt dużych uproszczeń w tytułach. Tytuł „odwiedziny u księży” nie jest odpowiedni skoro za rok 1973 podano liczbę 3756. Najprawdopodobniej zsumowano indywidualne spotkania z księżmi w parafiach i w kuryi, a może nawet dołączono spotkania grupowe na konferencjach rejonowych i innych zebraniach. Dwa ostatnie tytuły tabeli wymagają wyjaśnienia. I tak, aby uznać w 1973 roku 1780 wygłoszonych kazań, trzeba pamiętać, że wchodzi tu codzienne homilie w kaplicach Sióstr Elżbietanek i krótkie myśli podawane tam w czasie nabożeństw wieczornych. Podczas wyjazdów duszpasterskich Biskup Urban głosił często 12 przemówień w ciągu jednego dnia, odwiedzając dwie lub trzy parafie. Gdy to weźmie się pod uwagę, podana liczba wygłoszonych kazań nie wzbudzi nieufności. Ponad 600, a nawet blisko 800 wyjazdów duszpasterskich w teren archidiecezji w ciągu jednego roku może czytelnik uznać za realne gdy uświadomi sobie, że podczas wizytacji kanonicznej Biskup obok kościołów parafialnych odwiedzał kościoły filialne i wszystkie kaplice. Słusznie napisano, że „przeorał całą Archidiecezję... zrosił potem apostolskim”.

Stanowisko prawne wikariusza kapitulnego jest dość trudne. Działalność Biskupa Urbana na tym stanowisku dobrze ujmuje od strony duszpasterskiej końcowa część rysu biograficznego. Dodać jednak należy, że pamiętając o zasadzie prawnej „sede vacante nihil innovetur”, starał się zachować i rozwinąć to, co otrzymał w momencie przejścia władzy. Przede wszystkim z całą stanowczością przypomniał w instrukcjach z dnia 10 lipca 1974 roku i 20 czerwca 1975 roku obowiązek systematycznego prowadzenia katechizacji, a w trosce o właściwy poziom życia kapłańskiego ogłosił dekret Prymasa Polski z dnia 21 grudnia

1974 roku odnośnie „dnia wolnego” i nadał mu moc obowiązującą w Archidiecezji Wrocławskiej. Dnia 10 grudnia 1975 roku podał instrukcję w sprawie odpoczynku kapłanów pracujących w duszpasterstwie, opracowaną przez Komisję Episkopatu do Spraw Duchowieństwa i polecił poznanie i stosowanie w życiu.

W bibliografii prac Księdza Biskupa Urbana pod numerem 85 i 86 zakradła się pomyłka natury drukarskiej. W obu wypadkach chodzi o kapitułę wrocławską, a nie wrocławską.

Książka została przyjęta z entuzjazmem. Prawie każdy kapłan Archidiecezji Wrocławskiej pragnął nabyć ją na własność. To chyba najlepiej świadczy o jej wartości.

Ks. Stanisław Książek

Giovanni Barberini, Stati socialisti e confessioni religiose, Milano, ed. Giuffrè 1973, s. XVI + 537.

Fakultet prawa przy Uniwersytecie w Perugia wydał już cały szereg bardzo dobrych pozycji z dziedziny prawoznawstwa. Omawiana książka jest trzecim z kolei dziełem wydanym przez Instytut Prawa Publicznego tegoż Fakultetu.

Już na wstępie należy wyrazić szacunek, a nawet podziw dla Autora, który poza wysoką kompetencją przebadął według metody prawa porównawczego ogromną dziedzinę prawa wyznaniowego w różnych krajach. Sponuje to, poza znajomością źródeł i opracowań także z dziedziny filozoficzno-teologicznej, znajomość języków słowiańskich i języka węgierskiego, ponieważ badany przedmiot dotyczy literatury zwłaszcza w tych językach. To właśnie wynosi pozycję Barberiniego: korzystał nie tylko z tłumaczeń, ale sięgał do oryginalnych tekstów ustawodawczych i podstawowych opracowań naukowych państw socjalistycznych. Zasluga jest tym większa, że Autor nie ograniczył się do rozprawy porównawczej, ale jako dodatek (appendice) załączył w tłumaczeniu włoskim podstawowe teksty konstytucyjne i ustawodawcze dotyczące wyznań ośmiu państw socjalistycznych. Dodatek ten, obejmujący ponad 200 stron drobnego druku, odpowiada niemal objętości samej rozprawy. Takie sumienne zebranie i przetłumaczenie tekstów daje do ręki naukowcom bardzo cenne źródło do poznania myśli prawniczej obozu socjalistycznego w aspekcie polityki wyznaniowej. Jednocześnie daje możliwość osobistej analizy i krytycznego ustosunkowania się do wniosków Barberiniego.

Dla przykładu przytoczę rodzaje i objętość tekstów czechosłowackich, jakie przytacza Barberini: 1) Konstytucja z 11 VII 1962, art. 20 i 32; 2) Kodeks karny z dn. 29 XI 1961, art. 161, 178, 236; 3) Ustawa o ustanowieniu państwowego Urzędu do Spraw Wyznań z dn. 14 X 1969;